

INDSATSPLAN FOR INKLUDERENDE FÆLLESSKABER

I en ekstern analyse af specialområdet (bestilt til OFS 18-19) blev der peget på fire faktorer, som går igen for de skoler, som segregerer færrest børn: 1) Tidlig fokus på forældresamarbejdet, 2) børnesyn, 3) systematik i arbejdsgangene og 4) tydeligt ledelsesfokus.

På baggrund af OFS udarbejdede forvaltningen en Indsatsplan 2019 med to formål: 1) Styrke almentilbuddenes inkluderende praksis med udgangspunkt i de fire betydende faktorer samt 2) bremse væksten i udgifterne til specialområdet.

Dette notat beskriver de enkelte indsatser i indsatsplanen med udgangspunkt i budgetnotatet fremlagt til forhandlingerne i budget 2020.

Det er forvaltningens vurdering, at indsatserne vil reducere væksten i segregation, så den finder et leje omkring 2019-niveauet korrigeret for den løbende demografiske udvikling. Det forventes at ske ved at fastholde flere børn, der ellers ville blive visiteret til specialskoler, i almen-skolerne.

Indsatsplanen for 2020 og frem udgøres af følgende otte indsatser:

- a) Styrkelse af skolernes ressourcecentre
- b) Styrkelse af kompetencecentre
- c) Styrkelse af den tidlige indsats i dagtilbuddene
- d) Styrkelse af specialsupporten (PPR) til lærere og pædagoger
- e) Fleksible indsatser
- f) Systematisk opfølgning og ledelsesinformation
- g) Styrket visitations- og revisitationspraksis
- h) Forebyggelse af vold og trusler

I det følgende beskrives formål, forventet effekt og økonomi for hver indsats med udgangspunkt i det fremlagte budgetnotat om indsatsplanen.

a) Styrkelse af skolernes ressourcecentre

Baggrund og formål

Ressourcecentre på folkeskolerne er med til at sikre, at den faglige og pædagogiske udvikling og praksis bygger på den bedst tilgængelige viden, og at der sker hurtig inddragelse af relevante fagpersoner. Ressourcecentre består af skolens ressourcepersoner, det vil sige lærere

22. oktober 2019

Sagsnummer
2019-0102296

Dokumentnummer
2019-0102296-35

Fagligt Center
Inklusion, Integration og
Sundhed
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009374301

og pædagoger på skolen, som har specialviden indenfor et bestemt område fx læsning og AKT (Adfærd, kontakt, trivsel) samt ressourcepersoner fra tværfaglig support, som er tilknyttet skolen fx psykolog, tale-høre-lærer og sundhedsplejerske.

En analyse viser, at ressourcecentre på skoler med forholdsvis lav andel visitationer til specialtilbud er organiseret med et klart ledelsesmandat, tidligt inddrager forældrene, har et ressourceorienteret børnesyn og har systematiske arbejdsgange.

I efteråret 2019 udvikles en model for skolernes ressourcecentre, der kan understøtte, at alle skoler kan løfte opgaven med tydelig ledelse og systematik i ressourcecentrenes opgaveløsning.

Modellen implementeres fra januar 2020, og der sættes derfor midler af til, at udvalgte skoler kan iværksætte konkrete indsatser rettet mod de udfordringer, der identificeres, når skolerne arbejder med den nye model. Udvælgelsen sker på baggrund af ledelsesinformation, kvalitetsudviklingsværkstøj (se afsnit f) og kvalitetsudviklingssamtaler.

Der er behov for bedre rammer for tilbageslusning til almenområdet for elever i specialtilbud. Der vil fra starten af de nye år igangsættes konkrete individuelle forløb for elever i specialtilbud, hvor der vurderes et potentiale for, at eleven helt eller delvist tilbagesluses til den almene undervisning. Der vil i starten være tale om projektbaserede partnerskaber mellem specialtilbud og almen-skole. Der følges tæt op på de første forløb med henblik på en samlet vurdering af, hvorvidt der kan laves en egentlig model for tilbageslusning af elever fra specialtilbud til den almene undervisning.

Hvis flere elever med særlige behov skal lykkes i almenundervisningen, kræver det ifølge tidligere erfaringer og forskning på området, at de specialpædagogiske kompetencer i almenmiljøet styrkes. Co-teaching er en anerkendt og evidensbaseret metode til at styrke kompetencer og skabe inkluderende læringsmiljøer. Co-teaching inviterer til, at skolens ressourcepersoner indgår i konkret undervisningstilrettelæggelse og -gennemførelse side om side med lærere og pædagoger. Der afsættes midler til at iværksætte målrettede co-teachingsforløb på i omegnen af 15 skoler per år, hvor der cirka indgår i alt 30 klasser. I indsatsplanen for 2019 er der iværksat co-teachingsforløb i et samarbejde mellem udvalgte teams/klasser, skolens ressourcecenter og kompetencecenter for autisme (Frejaskolen) og kompetencecenter for inkluderende læringsmiljøer (Øster Farimagsgade Skole). Arbejdet bygger videre på disse erfaringer.

Forventet effekt

Det forventes, at arbejdet med den nye model for ressourcecentrene vil løfte kvaliteten i skolernes arbejde med inkluderende læringsmiljøer, og at der gennem målrettede tiltag på skoler, hvor der identificeres særlige udfordringer vil være behov for færre visitationer til specialområdet.

Det er ganske få elever i specialtilbud, der revisiteres til almen undervisning. Gennem målrettede partnerskaber mellem almen- og specialskoler forventes det, at der vil blive skabt mere viden om og erfaring med,

hvad der skal til for at understøtte vellykkede forløb, hvor elever tilbagesluses fra et specialtilbud til et tilbud i almenmiljøet. På sigt forventes derved også en stigning i antallet af elever, der tilbagesluses.

Både dansk og udenlandsk forskning viser, at co-teachingsforløb i klasser med elever med særlige behov (herunder elever med psykiatriske diagnoser) medfører, at eleverne opnår en signifikant bedre trivsel og bedre faglige resultater. Det forventes derfor, at det indsatsplanens fokus på at udbrede og forankre arbejde med co-teaching i kommunens almenskoler vil forebygge, at elever med særlige behov visiteres til specialtilbud.

Økonomi

Der er afsat 9,9 mio. kr. årligt til indsatsen. Heraf afsættes:

- 4,4 mio. kr. til udvikling af målrettede tiltag til at løfte kvaliteten i arbejdet med inkluderende læringsmiljøer på udvalgte skoler på baggrund af de udfordringer, der identificeres når skolerne implementerer den nye model for ressourcecentre.
- 1,0 mio. kr. til partnerskaber mellem almene skoler og specialtilbud om elever, der helt eller delvist kan tilbagesluses til den almene undervisning.
- 4,5 mio. kr. til co-teachingsforløb (det svarer til omegnen af 30 klasser på 15 skoler).

b) Styrkelse af kompetencecentrene

Baggrund og formål

Der efterspørges fra almenskolerne praksisrettet support i forhold til at skabe inkluderende fællesskaber og anden support ift. til at varetage undervisning for elever med autisnelignende vanskeligheder.

Der er afsættes derfor midler til at styrke kompetencecentrenes mulighed for at yde hurtig og effektiv support rettet mod elever med støttebehov.

Det skal sikre, at kompetencecentrene på specialområdet har ressourcer til at understøtte kapacitetsopbygning på skoler over hele byen. Der vil være et særligt fokus på kompetencecentrenes indsats og ressourcer ift. at yde specialpædagogisk- og didaktisk support til BUF-flex-forløb.

Der afsættes ligeledes midler til at kompetencecentrene kan fortsætte det konkrete arbejde med at understøtte og igangsætte co-teachingsforløb på op til 15 yderligere skoler i 2020.

Der iværksættes et kompetenceudviklingsforløb med fokus på inkluderende fællesskaber. Det tilbydes til alle medarbejdere i skolernes kompetencecentre i løbet af 2020.

Forventet effekt

Et dansk forsøg har vist betydelige effekter på elevernes faglige resultater, hvis der ydes support af garvede lærere med specialpædagogiske

kompetencer i klasser, hvor der indgår elever med særlige behov. Det forventes, at den øgede support fra kompetencecentre vil have direkte betydning for, hvorvidt elever med særlige behov skal visiteres til specialundervisning.

Økonomi

Der er afsat 4,5 mio. kr. årligt til kompetencecentre. Heraf afsættes:

- 2,4 mio. kr. til udvidelse af den kompetencecentrenes support rettet mod elever med særlige behov.
- 2,0 mio. kr. til kompetencecentrenes understøttelse af co-teachingsforløb.
- 0,1 mio. kr. til kompetenceudviklingsforløb til medarbejdere på kompetencecentrene.

c) Styrkelse af den tidlige indsats i dagtilbuddene

Baggrund og formål

Analysen af specialområdet, der er afrapporteret i forbindelse med OFS 18-19, viser en stigning blandt nyvisiterede skolestartere.

Kommunens daginstitutioner kan i dag modtage support fra det enkelte områdes tværfaglige støttefunktion bestående af bl.a. sundhedsplejersker, støttepædagoger, sprogvejledere og psykologer. Der er behov for et løft af det forebyggende og foregribende arbejde i forhold til børn med støttebehov, hvorfor der iværksættes et arbejde om en styrket og forenklet model for ressourceteams fra starten af 2020. Dette kræver bl.a. en samlet gennemgang af nuværende organisering og regler med henblik på en mere effektiv tilgang til støtte til børnene.

Der er igangsat en samlet gennemgang af børn med støttebehovs overgang fra dagtilbud til skole. Dette skal ende ud i konkrete initiativer, der kan styrke overgangen for skolestartere med henblik på, at flere skolestartere begynder i den almene undervisning, evt. i et fleksibelt tilbud. Indsatserne vil bygge videre på erfaringerne fra stærkt samarbejde og de dagtilbud og skoler, der lykkes med et godt samarbejde om børn med særlige behov.

Forvaltningen vil samtidig se på institutioner med basispladser, hvor der ses på erfaringer med dokumentation af det enkelte barns situation og udviklingspotentiale, med henblik på kvalitetsudvikling af både basispladser og almeninstitutioner.

Forventet effekt

Børn, der modtager støtte (fx i en basisplads,) understøttes til at starte i tilknytning til almenundervisning i skolen, fx i et BUF-flex-forløb. Det vil medføre en væsentlig reduktion i udgifterne til specialområdet og reducere antallet af nyvisiterede skolestartere.

Det styrkede fokus på børn med støttebehov og udviklingsmuligheder vil understøtte, at der hurtigere og mere kvalificeret iværksættes støtte til børnene.

Økonomi

Der er afsat 3,0 mio. kr. i 2020 og 2,0 mio. kr. årligt i 2021-2023 til indsatsen.

d) Styrkelse af specialsupporten (PPR) til lærere og pædagoger

Baggrund og formål

Formålet er at styrke den tværfaglige supports (PPR) praksisnære arbejde på skolerne, så ressourcepersoner fra tværfaglig support (PPR) inddrages tidligere og mere direkte i forhold til elever med støttebehov. Indsatsen er et led i at målrette ressourcerne, så de i højere grad end i dag, bruges til at understøtte arbejdet med almene inkluderende læringsmiljøer. Medarbejderne fra tværfaglig support skal derved i højere grad indgå i forebyggende og foregribende indsatser og understøtte kvaliteten i skolernes arbejde med elever i BUF-flex forløb.

Der er i 2019 iværksat en række aktionslæringsforløb, hvor psykologer er med til at medskabe løsninger helt ude i den enkelte klasse, fx i klasser hvor der er elever i fleksibelt tilbud. I 2020 bygges der videre på erfaringerne fra dette igangsatte arbejde, og der vil være fokus på muligheder for at udvide indsatsen om aktionslæring til andre faggrupper i den tværfaglige support, fx tale-høre-lærere og fysio- og ergoterapeuter. Der vil ligeledes være fokus på, om indsatsen skal udvides til dagtilbudsområdet.

Det forventes, at der kan iværksættes forløb på yderligere 25 skoler eller dagtilbud i 2020.

Forventet effekt

Den forventede effekt er, at supportens specialviden vil komme i spil tættere på praksis i klasseværelserne og i dagtilbuddene. Gennem forløbene kompetenceopbygges pædagog- og lærerteams i deres måde at møde børn og elever og opnår styrket fokus på deres egen rolle ift. elevernes faglige og sociale udvikling. Dette forventes at medføre, at færre børn og elever, vil få behov for et specialtilbud.

Der forventes desuden et kvalitetsløft i skolens arbejde med fleksible tilbud, således at skolen kan løfte den specialpædagogiske bistand til flere elever i BUF-flex.

Økonomi

Der er afsat 10,1 mio. kr. årligt til indsatsen.

e) Fleksible indsatser

Baggrund og formål

Der eksisterer allerede fleksible tilbud, som understøtter at den enkelte elev kan forblive i egen almenskole på trods af udfordringer. I takt med

stigningen i børn, som har behov for specialundervisning, igangsættes en yderligere kvalificering af tilbuddene.

På baggrund af evalueringen af BUF flex (2017) er Der er i 2019 igangsat udvikling og etablering af støttekorps i alle fem områder. Støttekorpsset skal nå bredt ud til skolerne og understøtte konkrete indsatser rettet mod elever i fleksible tilbud. Der arbejdes i 2020 videre med udviklingen af støttekorpsset. Støttekorpsset skal sikre, at skolerne kan trække på kompetente medarbejdere med specialpædagogisk viden i arbejdet med fleksible forløb. Derudover skal det undersøges, hvordan der kan skabes større gennemsigtighed om, hvordan ressourcerne til fleksible forløb bruges.

I 2020 videreudvikles støttekorpsset med afsæt i de indledende erfaringer i områderne, og der udvikles en bydækkende model.

Forventet effekt

Det forventes, at kvalitetsløftet af arbejdet med fleksible tilbud og de bedre muligheder for at trække på kompetente medarbejdere i det konkrete arbejde på skolerne vil medføre, at færre elever visiteres til specialtilbud på specialskole eller klasserække.

Økonomi

Der er afsat 4,2 mio. kr. i 2020, 3,2 mio. kr. i 2021, 2,2 mio. kr. i 2022 og 1,2 mio. kr. i 2023. Den faldende profil hænger sammen med, at støttekorpsset over tid bliver selvfinansierende via de målrettede midler, der er på skolerne til fleksible tilbud.

f) Systematisk opfølgning og ledelsesinformation

Baggrund og formål

Der er i 2019 etableret et månedligt ledelsesinformationssystem, der giver månedlige afrapporteringer til skoleleder, områdechef og direktion. Opsamlingen indbefatter viden om både foregribende indsatser på skolerne, indsatser i den tværfaglige support og udviklingen i antallet af PPV'er, indstillinger og visitationer per skole.

Fra starten af 2020 implementeres ligeledes ledelsesinformation på dagtilbudsområdet, blandet andet til klyngeledere, områdechef og direktion. Det forventes, at ledelsesinformationen løbende tilpasses, herunder på baggrund af de ændringer der forventes at komme i visitationsprocessen, når den igangværende analyse er afsluttet, jf. afsnit g.

Der leveres endvidere halvårslige statusopfølgninger til BUU, der beskriver udviklingen på specialområdet.

Som en del af ledelsesinformationen udvikles forventningstal til alle områder, der skal understøtte en bedre styring af området.

Der er udviklet et kvalitetsudviklingsværktøj til skoleledelserne. Kvalitetsudviklingsværktøjet indgår som del af den nye model for ressourcentre og skal understøtte, at skoleleder og medarbejdere

systematisk identificerer de områder, hvor der skal ske en faglig udvikling, og hvor der behov for et særligt ledelsesfokus. Værktøjet pilotafprøves og tilpasses i løbet af efteråret 2019 og implementeres fra januar 2020. Fra skoleåret 2020/21 vil der være krav om, at det er i brug på alle folkeskoler i kommunen. Kvalitetsudviklingsredskabet er udarbejdet i sammenhæng med den igangværende skoleledelsesuddannelse.

Forventet effekt

Ved en tættere opfølgning på udviklingen for hver enkelt skole forventes det, at der kan sættes hurtigere ind samt skabes bedre overblik og læring. Det skal understøtte, at indsatserne rettet mod skolens fællesskaber og elever og dagtilbuddenes børn igangsættes rettidigt og på bedst mulige grundlag.

Det forventes, at den tættere ledelsesopfølgning og vejledende rammer vil understøtte en bedre styring af området.

Økonomi

Der er afsat 1,1 mio. kr. i 2020 og 0,5 mio. kr. årligt i 2021-2023 til indsatsen.

g) Styrket visitations- og revisitationspraksis

Baggrund og formål

Der er igangsat en større analyse af nuværende visitationsprocesser med et fokus på, hvor der konkret kan sættes ind i forhold til at forebygge, at flere elever visiteres til specialundervisning.

Der vil på baggrund af analysen iværksættes en række konkrete initiativer til at styrke visitationsprocesserne med fokus på:

- Hvor og hvordan visitationsprocesserne kan kvalitetsudvikles?
- Hvordan fokus i revisitationer af elever i specialtilbud i højere grad har et udviklings- og børnesyn der understøtter, at eleverne har mulighed for helt eller delvist at tilbagesluses til den almene undervisning?
- Hvordan der sker en kvalitetsudvikling af forebyggende og foregribende indsatser i dagtilbud og skoler?

Forventet effekt

En mere effektiv og kvalitetsbevidst visitationsproces, hvor fokus er på forebyggende og foregribende indsatser.

Økonomi

Der er afsat 1,0 mio. kr. årligt til indsatsen.

h) Investering i forebyggelse af vold og trusler

Baggrund og formål

Børne- og Ungdomsforvaltningen har i regi af den tidligere vedtagne investeringscase Arbejdspladsen i fokus (AiF) udviklet en metode til forebyggelse af vold og trusler på specialskoler i kommunen kaldet Konflikt håndteringsmetoden. Evalueringer af metoden har bl.a. vist, at medarbejderne oplever, at metoden har givet større ensartethed, tydelighed og fælles sprog om, hvordan konflikter kan håndteres i opløbet. Der har ligeledes været tegn på øget trivsel hos både børn og medarbejdere, færre voldsomme episoder og færre arbejdsskader.

Indsatsen om forebyggelse af vold og trusler skal sikre, at metoden udbreides til alle almen- og specialskoler.

Forventet effekt

På baggrund af evalueringerne forventes indsatsen at sikre en større ensartethed, tydelighed og et fælles sprog om, hvordan konflikter håndteres i opløbet. Det forventes at give bedre trivsel blandt børn og medarbejdere.

Økonomi

Der er afsat 0,5 mio. kr. årligt til indsatsen.